

Anul VII.

REDACTIA
Arad, Deák Ferenc-útca nr. 20.ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 .
pe 1/4 an 5 .
pe 1 luna 2 .
N-rile de Dumineacă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înșelosesc.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferenc-útca nr. 20.INSERTIUNILE:
de un sărăciu: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicație.Atât abonamentele, cât și
insertiunile sunt să se plătească
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scriitori nefrancate nu se primeșc.

Răspunsul „mangriștilor”.

Nicădă am fi chemat și călăuzit în patrie pe Muscali cără să prăbușească viața de stat, presa maghiară nu ne-ar injura mai strajnic ca acum, că în ședința de Luni a congregației am cerut ceea-ce este făsărit în lege și s'a hotărât încă la luna Februarie 1869.

M. Veliciu, președintul clubului comitatens român, în numele tuturor Românilor din comitat, a interpelat pe vicecomitele Dálnoky asupra omisiunii că protocolul ședințelor congregației nu se face și în limba românească.

Ce s'a petrecut cu acest prilej, nu discutăm aci. Dar' ținem să respondem ziarilor locale, cără se năpustesc cu adevărat furie asupra Românilor.

„Aradi Közöny” și „Arad és Vidék” spun că Români au venit cu aceasta afacere numai pentru a se răzbuna că Mangra n'a fost întărit. O știu însă tot din club, că afacerea limbii ne-a preocupat înainte ca Mangra să fie candidat macar, la episcopat. Tot așa: se știe că s'a hotărât în clubul român încă astă-vară că să fie desbatută chestia și dacă lupta să a dat acum, după neîntărirea lui Mangra, este numai o întâmplare. Astă-toamna Români vor fi ocupati cu munca, nu puteau veni în număr de stul de imposant la ședință. Erau de ce această campanie s'a lasat pentru congregația de iarnă.

Dar' în sfîrșit să zicem că da, din răsunare s'a făcut totul.

Să atunci dreptatea pe partea noastră este. Căci în atâtă congregație intrădeve, Români s'a arătat prevenitorii răi de cel din fruntea comitatului. Răspînătă care a fost însă? Aceștia au crezut că bunăvoița noastră este — abdicare. (Din căte a promis

și fișpanul și vicișpanul, nimic nu s'a realizat, ci din contră, după ce ambii s'a incălziș în scaun, și au luat curagiul să se amestecă și unde nu au nici cel mai mic drept. Cine nu știe oare, de pilda, rolul jucat de fișpan în alegerea de episcop al Aradului și mai ales în ce privește campania ce s'a dus ca cel ales să nu fie întărit?

Nemernici și lași am fi, dacă după toate acestea, nu ne-am scula ca un singur om, și să dam celor dela putere să înțeleagă, că nu-i vom lăsa să-și bată joc nici de biserică, nici de neamul nostru. Cu atât mai puțin abdicăm la un singur sir din care cuprinde legea despre naționalitate. Ear' căte nu sunt în lege și e drept să fie, vom cere cu stăruință să nu se acorde.

E ridicol deci „Arad és Vidék” dacă socotește că prin amenințări o să ne desconcerteze.

Eata ce scrie adică foaia diucomite suprem:

„Scandalul de eri ne-a arătat, că lovitura ce detentorii puterii de stat au dat dușmanilor nostri neastimpărat prin neîntărirea lui Mangra, i-a duruit, dar' nu i-a frânt, nu i-a învețat minte.

„Bine! Știm noi să lovim și mai tare. Putem noi să lovim așa de tare brațul dușman, că acesta va deveni incapabil de a mai lupta și pentru vecie o să-i cada arma din mână. Pe biroul Dietei stau multime de adrese cără urgentează revisia legii de naționalitate și dacă e nevoie, se va și face această revisiune așa fel, în căt pentru vecie va amuți obstrucția valahă”.

Care va să zică prin neîntărirea lui Mangra astă au fintă-o cel dela putere: să ne frângă!

Eram deci cu atât mai ales datorii să respondem și prin o atitudine

bărbătescă să dovedim, că stăm întregi și mai încheiați ca ortă și când.

Căcă privește acum amenințarea, că vezi Doamne, vor revizui legea de naționalitate, e o copilărie! Adică ce căstig mare este pentru noi că avem o lege de naționalitate pe care n'o respectă nici guvernul nici subalternii sel?! Din partea noastră pot să o abroge mâne, că de fapt n'am perdit nimic. Ear de jure pentru noi există și va exista cătă vreme avem barbația să ne spunem pentru drepturi naționale. Barbația aceasta, crește din zi în zi. Credem că nici Ungurii nu se indoiesc de asta.

Întocmai că „Arad és Vidék”, organul kossuthistilor, „Függetlenség” este și el foarte revoltat că noi susținem în comitat dreptul limbii românești. Chiar îl ia în nume de reușpanul că ne lăsa să vorbim românește. Căcă despre limbă protocolară românească, zice că așa ceva nu se poate admite. În ce privește modul cum ar trebui să fim tractați, aduce ca exemplu satrapia lui Tabrýdy, că fișpan nici în Caraș-Severin și la Arad n'a permis limbă românească.

Ei și? Omoriltă oare prin rău perele sale sentimentul români. Este oare comitat, în care Români să lupte cu mai multă vigoare că tocmai în aceste două comitate? și nu este oare așă în Caraș-Severin și limbă română limbă protocolară?

De asemenea că autorul articoului din foaia kossuthistă nu și da seama de cele ce scrie, dovedă sunt și următoarele şire:

„Oare ce s'a zice în România, dacă cine-va s'a apucă să vorbească ungurește în vre-un județ?...“

Si e doctor în drept — cel ce pune asemenea întrebare!

Dar onorabile! România e stat

național, acolo Ungurii sunt așa de puțini, încă în viață statul nu joacă nici un rol. Până ce Ungaria e stat poliglot și noi, slava Domnului, suntem majoritatea sdobitoare într-o mulțime de comitate

Comparația este deci nepotrivită. Si de unde și până unde ar fi o „degradare a limbii maghiare” dacă pe lângă limbă oficioasă maghiara să ar introduce ca limbă protocolară și cea română? Dar e legea care dispune aceasta și credem că un Deák, Eötvös și Andrásy vor fi fost ceva mai jaloși pentru limbă ungurească decat — scriitorul dela „Függetlenség”...

De altminteri și purtarea din congrezație a concețătenilor nostri maghiari și atitudinea ziarilor lor nu este decat un indemn pentru toți Români din comitatul Aradului să stăruie pe calea apucătă.

Russu Sirianu.

Conferență intîmpă este convocată mâine la Timișoara în vederea alegerii de episcop la Arad. Conferență este convocată de dl. Ion Gallu. După căte am aflat, starul lui Horea și fratrul Beles nu sunt invitați, ci și un convocat deputat, între cari să fie că puțină să se vorbi de abandonarea candidaturii lui Horea. Dl. Gallu prevede călătoria spre oraș a lui Horea, de aceea nu se vor apăra, și să se îndepărteze să se apăre pentru o candidatură împoziționată.

Se prea poate deci, că după conferența de la Timișoara Ang. Horea să nu mai candidze nici chiar în presa maghiară că și candidat la episcopia din Arad.

Obiectivitatea lui Ivan...

Prea onoratul asesor consistorial Nicolae Ivan scrie în „Telegraful Român” un articol la care țin să reflectez. Din două motive: 1) pentru că scrie și despre mină; 2) pentru că unor vechi tovarăși de luptă ai măi le face o mare neluptă.

Pot să zic că din cărțile noastre de istorie nimeni n'a învățat, nimeni n'a tras folose. Adică sătă! Sunt totuși căci-va cări au tras folose și învățături, și anume editorii lor. El așă știu, că de căte ori te mânca să editezi o nouă carte românească, mai nainte trebuie să te gândești de două ori, să ceri toate imprejurările bine-bine, și numai după acea să — n'o edităzi!

Unul totuși mai învăță ceva. La adeca să și fi mirare, dacă n'ar fi așa cănd suntem un popor talentat... Doar nu înzădară repetă așă fiecare băieșandru: „Românul e talentat dela fire”.

Vedeți numai! Ua nou inel la lanțul început.

„Românul e talentat dela fire!”

Credetă insă că proverbul acesta e complet, mai complet decat celelalte? Fără doamnel. Si acestuia îl lipsește parteau întrigoare! Completat anume sună: „Românul e talentat dela fire, dar — prost”.

Dar astă totuși e prea mult! veți zice D.-voastre. Cum? Talentat și prost!

Vă pare paradox? Poate că la întâia ochire face impresia paradoxității, dar numai la întâia ochire.

Recunoaș și eu că românul e talentat, dar nu cedează nici din adausul meu căci și prost. E talentat nu-l vorbă, ere numeroase talente, dar e prost, pentru că nu se se știe folosi de talentele sale!

PARADOXE.*)

— Proverbe glosate —

Doamnelor și Domnilor!

Să nu vă așteptați dela mine la lucruri mari, descoperirile epocale... N'am să vorbesc nici de taine de tualetă, nici de converzii între oameni și ingeri, ca și mei antevorbitorii, ci am să vă dau numai puține observări prinse în fuga vremilor, și puse pe hârtie în faga condeinului... Observări ce mie poate mi-s'au părut mai interesante, decum să vor părea d.-voastră. Si de vă fi așa, veți avea în schimb cel puțin o mangăiere: că voi fi scurt și nu voi vorbi în poesie, un merit săta destul de mare, azi, când toți românilor vorbesc în poesie.

Nu înzădară să cantică doară marele nostru bard, „Românul e născut poet”! Da, suntem un popor de poeti. Începând dela copilul abia săt din față, până la moșneagul garbovit de povara anilor, totuși scriem poesi. Eu nu cunosc încă român care cel puțin odată în viață să nu fi visat să imbogătească literatura română cu un volum de poesi neperitoare... O singură dată am at de unul, care în viață întreagă încă nici odată nu scriesești nici cea mai mică poesie. Atât auzit?

Nici cea mai mică poesie, dar cum m'am

convins mai târziu, nici acela — n'a fost român.

Da, bine zice proverbul: „Românul e născut poet”. Numai căt are un cusur: nu e complet! Completat ar suna anume: „Românul e născut poet — râu”. În adever: suntem oameni cel mai rai. Nu altzie vrea să fie râsă, ci constatarea unui fapt.

Dar prin asta nu voi să zic că proverbele noastre românești sunt mincinoase! O nu! Ele sunt numai incomplete, precum veți avea încă prilej să vă convingeți în curind.

Mie îmi plac proverbele române mai ales pentru sinceritatea lor, două calități care între imprejurările vitrege de astăzi nu se pot în de ajuns apropchia.

Spre pildă, proverbul român dejă citat zice pur și simplu: „Românul e născut poet”. Nu se amestecă în politică, în ceteruri confesionale, daraveri casnice, nu zice: Românul „activist” sau „pasivist”, „tribunist nou” sau „tribunist vechi”, „liberal” sau „conservator”, „gr.-oriental” sau „gr.-catholic” ceea-ce ar putea să facă dacă n'ar avea în așa grad desvoltat simțul imparțialității...

E și astă una dintre insușirile noastre frumoase moștenite dela străbunii nostri glorioși! (La locul săta, așa între paranteze trebuie să vă fac declarăcia că de căte ori

vine vorba de acești străbuni glorioși, de colonna lui Traian, de gloria neamului românește, viitorul lui de aur, insușirea românuș pentru tot ce e românesc, jertfele aduse în interesul propășirii românilor și alte astfel de lucruri frumoase — îmi ridică pălăria. Îmi place anume să fiu prevînitoare de — străini și necunoscuți.

Nici nici odată nu uităm de originea noastră mândră. Avem memorie bună, tot atât de bună ca și străbunii nostri, despre cari se zicea că „injoriorum et beneficiorum nemor esse solet” — adică are obiceiul să-și aducă aminte de toate silvoirile și bine-facerile ce i se fac, sau cum zicem azi atât de pregnant: „Românul fine minte!”

Vedeți, cum să ţin proverbele noastre lângă. Am ajuns la un nou proverb. Si aici trebuie să vă fac însă observarea, că și acest proverb e ciugărit, incomplet. Contine adică numai partea lată al unui adever mare. „Românul fine minte — de toate greșelile sale, dar numai ca să le comită din nou”.

Inzădar avem manuale de istorie națională și bisericăescă, cărți cari vor să ne învețe cum trebuie să ne iubim neamul, cari ne arată adeverata cale a propășirii; de noi nu se leagă nimic. Ți-am minte de toate greșelile ce ni-se pun înaintea ochilor, dar numai ca la vremea dată să le comitem a două oară.

* Schită critica cu prilejul sărbării din presa anului nou în Arad.

Scrie anume: „De-o dată vine diavolul dela București și se cocoță în virful „Tribunel“ din Sibiu“, și odată „cocoțat“, intemeiază în Ardeal ceea mai detestabilă școală ziaristică română...”

Așa acuză dl Ivan pe Slavici, mandria presei române, care dela București ni-a adus limba dulce românească și acel chip fermecător de a scrie; care pe când dl Ivan era preot la robă plătit de stăpânirea ungurească, suferise cu an de robie în lupta pentru apărarea drepturilor naționale.

Și în felul acesta îl tratează pe totii căți se grupaseră în jurul „Tribunel“ condusă de Slavici, imputându-le că au introdus în presa română „mâncatul de oameni, acest banditism ziaristic, amără poamă de băutură“; numește apoi „condeu simbriș, existență catilinară“ pe un alt redactor al „Tribunel“, care a stat și el de trei ori în temoță, tot pentru că luptă în interesul poporului... Peste tot, zice că noi la „Tribuna“ am luptat în „mod mizeșesc“, am atacat pe furii, și așa mai departe.

Flind că întreg articolul vrea să poarte timbrul obiectivității și începe chiar cu declarația că subscrive cu amândouă mâinile articolele amicului nostru Vasile Goldiș (care condamnă banditismul), rog pe dl asesor să ne spună: când am atacat noi onoarea și familia lui Partenie Cosma, aiui Gall și a archimandritului Pușcariu? Da, Slavici a atacat activitatea publică a lui Cosma și l-a silit să demisioneze din presidenția partidului, (când cu „materialul bun“ ce dl Cosma furnisase lui „Pester Lloyd“); da, „Tribuna“ atacase cu violență pe mitropolitul Miron. Când insă? și pentru ce? La 1892, când „Telegraful“ se dase coadă de topor în mâinile Ungurilor, și scrisese incalificabilul articol în contra delegației care era cu Membrandumul în Viena. Întreaga nație românească protestase însă atunci, în coloanele „Tribunel“, impotriva atitudinei neromânești a „Telegrafului“.

Să ne arate însă dl Ivan o singură coloană în „Tribuna“ unde noi atacam pe Miron în viață lui familiară, măcar că așa cred, nici d-sa nu va nega că ar fi fost destul material de exploatață.

Da, am atacat, eartă, strănic pe Babeș. Nu în onoarea sa însă, ci activitatea lui politică și partidul național român nouă năștăt dreptate, căci după cele scrise de noi, conferența națională dela 8/20 Ianuarie năștăt realeș pe Babeș president, cu toată

O dovedă astă de ce atâtă talente românești nu ajung la nimic. Nu-și știu alege terenul potrivit talentului. Nicăieri nu găsim la spusele astă atâtă ilustrații și ilustrații atât de nimerite, ca în literatură. Scriitorii nostri, mai talentați poeti și prozatori nu ajung la nimic, rămân sărăncoci, pentru că... pentru că sunt prosti.

Dacă — pe lângă talentele lor incontestabile — n-ar fi atât de prosti să lăsa de literatură, de proză și poesie, să ar apuca de ceva măiestrie bună, și ar avea din ce trăi...

Dar prin astă nu voi să hulesc garda scriitorilor români, să dejosește literatura română, că nu spriginesc literatura română... O, nu! Scriitorii nostri pot trăi boierește din munca lor publică, dacă pe lângă această ocupație frumoasă mai su d'acă — un apuanaj de vre-o 10.000 coroane....

Și cu aceste sfîrșesc, ca cel puțin o singură zicală să n'o fac de minecună, vorba lui Creangă. „E greu românului până începe, că de lăsat ușor se lasă“...

Am inceput și eu greu, dar mă las ușor, de ce sunt convins că mai mult văză bucuria D-voastră.

Iosif Sceopul.

intervenirea d-lui Al. Mocsnyi, ci și încrezătoareea partidului amicilor noștri.

Și să ne răspundă dl Ivan: oare nu d-sa era redactor responsabil la „Telegraful“ pe acea vreme, nu pe la Alba-Iulia am umblat eu și Dr. Iuliu Grecu să cerem satisfacție pentru că în „Telegraful“ amicul nostru Eugen Broșt făsese atacat în onoarea și viață sa familiară? Si putut-am oare să găsim pe autorul acelor articole? Si nu a urmat apoi „Telegraful“ să mă atace și pe mine în viață mea familiară, scriind, între altele, că mi-am lăsat copil cersitor pe ultiile Bucureștilor, pe când orașul întreg știa că țineam la mine și pe bătrâni mei părinți și că doi copii cari erau și sunt bucuria vieții mele (Acuzarea aceasta a imprumutat-o apoi și Voniga și Măglaș în bresurile și articolele ce au scris)...

Căt despre aserțiunea că eu lăs fi tratat odinioasă brutal pe tema de „trădare națională“, ear este o acuzație — gratuită. Eu am criticat politica ce facea „Telegraful“ și faptul că pentru atacurile personale n-am găsit cine să ne dea nici un fel de satisfacție... Onoarea d-lui Ivan n'am atins-o însă nici odată. Regret că d-sa vine cu astfel de acuzații chiar când de altfel își exprimă dorința să dispare odată din presa română personalitățile urite și condamnabile.

Mai scrie dl Ivan:

„... la noi însă sunt anume organizații, anume duși la chefuri, omere și imbatăți, ca apoi să scrie, să scrie cu venin și să ucida“...

Fratul Hamsea și prota Putici să citească cu atenție, că dl Ivan numai la adresa diacuilor lor de curte a putut să scrie aceste cavinte.

Asupra aserțiunel privitoare la cel ce „a curățit în biserică binișor holda de neghini“, ocasional vom reveni.

Si până atunci — salut veneratului asesor consistorial.

Dacă va mai scrie însă, îl rog să fie ceva mai obiectiv.

Russu Sirianu.

A doua zi de congregație.

De când ne știm, nu ne aducem aminte ca o congregație arădană să țină două zile, ci mult până la amezi, fișpanii sfîrșeau: sute de chestiile se aproba, așa, fară de nici o discuție. În rândul trecut interpelările Românilor au avut ca rezultat că și după amezi a trebuit să se țină ședință. De data astă congregația a ținut până a două zi la ora 1.

Și Marți Dr. I. Suciu a deschis discuția. L-a urmat Russu Sirianu. Amândouă au scărmănat purtarea de Luni a francmasonului Boksán Szever, fiul fostului protopop Boșcan, care se arătase mai zelos decât toți șoviniștili și își perduse răbdarea rău când Russu Sirianu a criticat pe funcționari. Pentru intreruperea, în care a zis: „Așa om ne dăscălește“, Dr. Suciu l-a luat la refec, după cum a întrebat și pe fiscul comitatens Dr. Keresztes, dacă a auzit cuvintele lui Boșcan și de ce n'a pornit cercetare în contra lui.

După ce Severul taichit a îngăimat căte toate, zicând între altele că Russu Sirianu știe Dumnezeu de unde a venit aici și că „nu știe nici românește“ (mare ris între Români, Sever se face negru — galbin de manie), redactorul nostru l-a executat cum trebuie, vorbind însă numai românește, cu tot necazul mare și protestarea Ungurilor.

Să urmat apoi ordinea de zi, înținându-se discuție mare asupra drumurilor din comitat.

Au luat parte la această discuție dintre Români Dr. Suciu și R. Ciorgariu.

A venit deasemeni în discuție furtușagurile lui Kriványi. Aici a vor-

bit Dr. St. C. Pop, și Dr. I. Suciu, să fel însă, că ear's-a produs o furtună colosală. Ungurii vociferau întruna, fișpanul sună clopoțelul și a îndrumat la ordine și de două ori pe Dr. Pop, care le-a spus adevăruri crude domnilor din fruntea comitatului.

Și s-a urmat astfel cu discuția până aproape de ora 1. Românilii au stat la postul lor și n-au lasat să treacă o singură chestie mai însemnată fără să o discute serios și temeinic, lucru la care congregația nu prea era obișnuită, căci în trecut nici nu apucau referenții să spună până în capăt ce au de spus și se striga: „Tudomásul vétetik“ (Se ia spre stire!).

Ziarele maghiare și azi scriu cu înverșunare. Spun că Românilii au facut — obstrucție!

Încă nu. Căci dacă am fi decis obstrucția, congregația ar fi ținut și azi și mâine și poimâne. Românilii vor să areste numai că nu's mașine de votare.

De peste Munți.

Sub titlul de mai sus tratează adică ziarele din România afacerile noastre.

Le suntem recunoscătoare, că se interesează de noi. Am dorit însă mai multă cunoștință de cauză.

„Cronica“, ziar bine redactat de altfel, eată ce scrie adică în numărul sosit eri aici:

Cu cat se apropie alegerea de Episcop la scaunul vacant dela Oradea-Mare, cu atât lupta între frații nostri de dincolo devine tot mai violentă. Românilii grupați împrejurul „Tribunei Poporului“ din Arad, nici nu vor să audă de candidatura lui Hamsea, ei fac toate eforturile spre a o sfârni, de oare ce ei văd în Hamsea un agent al guvernului maghiar, un controlor, în fine văd omul care ar aduce cu venirea sa la tronul Episcopal, stîrbirea autonomiei bisericii și cu ea introducerea limbii maghiare în mod obligatoriu, pentru o seamă de cursuri a le Preparandiorilor.

Cu totul altfel găndesc românilii care inconjură Tribuna din Sibiu și Mitropolitul Metianu.

Acuzațiile ce ei aduc în contra lui Mangra sunt tot atât de grave și mai în același fel formulate.

Această nenorocită stare de lucruri folosește încă guvernulunguresc în cel mai înalt grad. El și-a ajuns deja cu cel și cel mai principal punct din programul său să dă strivi naționalitățile; i-a împărtit pe români în două tabere pe care le-a asumăt una în contra altiei și potrivit vechiului proverb românesc: Când doi se bat și treile căstigă, așa se va întâmpla și în alegerea dela Oradea-Mare.

Pentru ce românilii nu își închid ochii și astupă urechile la toate căte se spun pentru conducătorii lor?

Pentru ce nu asvără din inima lor negrele gânduri ce au încolțit prin grija dușmanilor?

Pentru ce nu-i deschid brațele spre a stinge ura dintre ei, prinț'o fratească uitare a certelor?

Pentru ce n-ar fi și unuș, ca în totdeauna?

Cine nu știe însă chiar în România, că la Oradea-Mare nu este episcopie română gr.-orientală ci alegerea din chestie se face pentru scaunul vacant dela Arad?

Și încă ceva: ar fi în interesul bisericii române ortodoxe că cei din Sinodul arădan să-și dea mâna pentru ca unelele guvernului unguresc să se întărească încă?

Finanțele României.

Ministerul finanțelor a trimis la tipar situația lunării a tesorului public la 30 Noemvrie 1902.

Din această situație, rezultă că incasările pe exercițiu în cursa 1902—1903

se urcă la 30 Noemvrie 1902, la suma de lei 164.018.912 bani 84, iar platile la suma de lei 181.410.269 bani 12, lăsând astfel un excedent bănesc de lei 32.608.643 bani 72.

Față cu incasările din exercițiu precedent 1901—1902, la aceeași dată, incasările pe exercițiu curent prezintă un spor de lei 15.694.143 bani 05.

Acest spor provine: dela contribuții directe, lei 1.184.000; dela contribuții indirekte, lei 8.953.000; dela mojopolie Statului, lei 1.614.000; dela miresterul domeniilor, 2.700.000 lei, etc.

In același timp, tesarul posedă în numerar, la administrație financiare de județe, suma de 53.216.887 lei, bani.

Cu această sumă se acoperă cuponul de 1 Ianuarie 1903, de 17 milioane; cuponul de 1 Aprilie, de 18 milioane; cupoanele de 1 Mai și 1 Iunie și chiar o parte din cuponul de 1 Iulie 1903.

Tesarul dispune încă, din produsul împrumutului de 175 milioane în bonuri de tesar, de o sumă de 3.508.986 lei, 39 bani destinată să acoperă cheltuielile pentru lucrările extraordinare în curs de execuțare.

Printul Germaniei în Rusia.

Prințul imperial al Germaniei și marele Duce moștenitor al Rusiei, au sosit la Nowgorod Luni după amiază.

După ce au vizitat casarma regimentului Viborg, al cărui șef onorar este Împăratul Germaniei, cel doi principi au lăsat parte la dejunul ce li s-a oferit de corpul oferesc.

Comandantul regimentului a ridicat un toast pentru Împăratul Wilhelm, ear Prințul imperial german a tostat pentru Zar exprimând în același timp cele mai călătoare urări ale Împăratului Wilhelm pentru prosperitatea regimentului. Tosstul Prințului imperial german a fost primit cu aplauzuri entuziasmate.

Comandantul regimentului comunicând apoi, în manegiu, soldaților, saluturile Împăratului Wilhelm, aceșia au răspuns prin aclamații prelungite.

Prințul imperial al Germaniei și-a lăsat rămas bun în modul cel mai cordial, dela marele Duce moștenitor al Rusiei și plecas în Germania.

Iarnă grea.

Nu s'a văzut vre-o dată o iarnă așa de grea, ca anul acesta. Au fost în țară, în care frigul a fost mai mare ca acum, însă o iarnă care să fie de o potrivă de aspiră și de grea pentru toată Europa, nu se pomenesc de mult.

La Neapol a suflat Lumea trecută în vînt nordic și a nins așa de mult în cîstă să acooperă Vezuviul cu un strat gros de zăpadă. Când s'au sculat de dimineață Neapolitanii au rămas uimiți văzând colosul munte, care scotea vaporii calzi, că era în brăcat în alb.

In tot Nordul Italiei domnește un frig aspru. La Milano termometrul arată 5° frig, cu mari straturi de zăpadă. Lucrările de tuneluri Simolon, trăiesc într-o diferență de temperatură de 70 grade, de oare ce în tunel este și căldură tropicală, ear afară în ger ca în Siberia. S'au lăsat măsuri severe, ca trecerea dela frig la căldură să fie neîmisiță și gradată.

Căpitanii de pe vapoarele care merg la New-York și Southampton, spun că pe Oceanul Atlantic domnește furtuni ingrozitoare.

La Biarritz, la Isle d'Aix și la multe alte localități de pe coasta mării, unde clima a fost în totdeauna plăcută, anul acesta este foarte friguroasă.

La Londra 200.000 de copii descind și flămânzi au manifestat pe o stradă principală, ca să atragă simpatia și mila publicului, din cauza miseriei și a frigului.

In Marea Nordului domnește un frig enorm, care intrece cu mult frigul din Nordul Rusiei.

La Viena termometrul arată 7° frig, din care cauza Dunărea a înghețat.

In toată Austro-Ungaria suflă un vînt de Nord, care a scăzut temperatura în unele locuri până la 20° frig.

In Turcia de asemenea. De câteva zile a inceput să cadă cantități mari de zăpadă însoțite de vijelii, care au produs nenorociri mari pe uscat și pe Mare. Comerțul în multe locuri este cu totul paralizat.

Multe lacuri din muntii Alpi au înghețat încet, care nu s'a văzut niciodată,

Nr. 9

de oare ce la poalele munților Alpi a dominat intotdeauna o climă dulce.

Încăt privete România frigul din anul

acesta n'a mai fost de multă vreme.

Ieri la Bacău și Roman termometrul a arătat 23° frig și lucru curios, la Sinaia Câmpina și Câmpulung 4° de căldură.

* * *

Gerul la Viena dela 7° grade a crescut pe ziua de ieri 12° frig, iar' în Austria de jos, pe la Tirol, termometrul arată 22° frig, cum nu s'a pomenit vre-o dată.

In frumoasele și încântătoarele păduri în Tirol, animalele sălbaticice, cerbi, mureni, căprioare, iepuri etc. mor înghețate de frig. Multe căprioare și numărări cerbi au coborât la sate, după mâncare și climă mai dulce.

De asemenea și în Italia se semnăleză numeroase victime de oare ce populațiunea n'a fost obișnuită cu un frig prea mare.

Numeal în Spania sunt ploii și inundații. Carile ferate din Catalonia au fost distruse. La Cadix furtuna a sfârșit mai multe cărate.

In portul Barcelona s'au ciosnit vapoarele „Calvo” și „Roca”, încându-se acesta din urmă.

La Caparrosa rîul Aragon a inundat 14 case și a încăzit mai mulți oameni.

Din cauza de ploii, tot în Spania, la Azeigra, s'a dărâmat un mal, care a distrus numeroase casute.

Pentru cel cără patinează, să nu se uite că aproape de Tiflis, în Rusia, s'a rupt ghiata de patinajul și s'au încăzit 30 de patinatori.

Cu drept cuvînt spun ziarele străine: iarna aceasta, din cauza frigului și victimelor, va rîmâne o iarnă istorică.

dat în teatrul Antoine piesă lăut Heijerman „Speranza”. Aceasta piesă dă tablouri foarte mișcătoare din viața pescarilor holandezi.

NOUTĂȚI.

ARAD, 28 Ianuarie n. 1903.

Condamnabil! Pentru a-l ajuta să ajunga episcop, guvernul prin agentii săi pune la cale cel mai nepermis amestec în afacerile noastre bisericești, în favorul lui Hamsea.

Ni-se scrie anume din Beiuș, că pentru alegerea de deputat sinodal s'au pus în mișcare toți agentii administrativi. A candidat adică și N. Pap, directorul finanțiar din Oradea, pentru a cărui alegere antistătie comunale, dar îndeosebi notarii unguri și ovrei, au agitat și uneltit în chip neierat.

Beișenii, cără au prins de veste, au și adresat un protest telegrafic primului-ministrului Szell, precum au facut cunoscut și vicarul Mangra.

Deputatul Linch grațiat. Din Londra se depesează că deputatul Linch a fost grațiat, sentența de moarte să schimbe la temniță pe viață.

Procesul de presă alui Bartha Miklós. Ieri s'a per tractat înaintea tribunalului din Budapesta procesul de presă intentat de Bartha Miklós în contra ziaristului Zsoldos László, care a scris articoli foarte compromători despre Bartha în „M. Szó”. A fost ascultat ca martor și Szell Kálmán, asupra împrejurării că a folosit ori nu Bartha intervenția lui spre a câștiga împărături de bani. Faschinea prim-ministrului a fost favorabilă pentru Bartha.

Tribunalul l-a afiat pe Zsoldos vinovat și l-a condamnat la 1 luna închisoare și 200 cor. amendă.

Emigrări din Bacia. Până acum mergeau la America să și caute noroc numai de prin comitatele slab dotate cu pămînt productifer. Acum însă primim știre care sigur va fi cel mai trist dat al cronicelor emigrărilor. Din Bacia bogată emigrează oameni și încă niște nu săraci. Să depesează adesea din Baja că în satul Békéscsaba, comitatul Bács-Bodrog, zilele acestea pleacă 200 familii avute de economii, spre America-sudică. Téránii și-au prefăcut în bani toată avereia și au de gând să se așeză în Brazilia.

Căți Slavi sunt? Publicistul bohem Niederle a adunat datele referitoare la aceasta. După statistică oficioasă la finea anului 1900 au fost în lume cu total 136,882.418 Slavi. Niederle însă notează că după preluarea unor semințe slave, numărul slavilor se urcă la 138,591.300. Înmulțirea anuală trece peste 2 percente. Suma de mai sus să împarte astfel între popoarele slave:

Rusii	95 milioane
Poloni	18
Slovaci	1
Serbi și Croați	7
Bulgari	6

Numărul Boemilor e 7.500.000. Din suma generală numărul care lipsește îl formează Slavii emigrați în America și alte părți.

Nuncul papal din Viena — cardinal. După înștiințările ziarului „Zeit” din Viena pe nunciu Talliani din Viena la proximul consistoriu îl vor numi cardinal. Talliani după aceasta se va întoarce la Roma și urmăcul lui va fi monsignorul Granito Piganiello din Belmonte de present municiul la Bruxella.

„Serată Bohemă”. Completăm programă serătă bohemă ce va avea loc Sâmbăta, la 31 Ianuarie, la 8 ore seara, în „Casa Națională” din Arad, cu nouă și peste măsură interesante puncte.

In afară de cele publicate în numărul trecut al acestui ziar, mai adăugăm de astă-dată următoarele:

Solo in duet.

Mars invizibil, à-la razele Röntgen.

Artificii splendide.

Etc.

Intre prezente se vor sorti patru premii, și anume: 1. Calendarul „Minervet”, pe anul 1903; 2. Din bătrâni, de Ioan Slavici; 3. Almanachul Societății „Petru Maior”; 4. Istoria literaturii române, de N. Iorga.

Taxa de intrare, de persoană 1 cor. Suprasolviri, peste 50 cor. nu se primesc.

Impăcarea Regelui Leopold cu Stefania. Se anunță din Nizza: După știrele ce sosesc din Bruxela, Regale Leopold al Belgiei peste câteva zile va sosi la Riviera. Regale va descinde la Ville-Franchi-sur-Mer. Se vedește că aristocrația de acolo să slieze a mijloci o întâlnire între Regale și fiica sa contesa Lónyay. Stefania din partea ei solicită cu o adeverătă dragoste împăcarea și e gata să facă primul pas spre aceasta, chiar și pentru aranjarea definitivă și favorabilă a chestiunii rangului și titulaturei ei. Contesa se titulează principesa de Belgia deși tată ei l-a interzis titula aceasta.

Notar ars. Notarul comunal Friedmann Károly din Csardoba și-a petrecut în noaptea dinspre 22 i. c. în restaurantul gării din Beregszász. A venit atât încât în stare de inconștiență l-a transportat chelnerii într-o odă și l-a pus în pat. Dimineață într-un fum ingrozitor, l-a găsit caușrul ars. Nefericirea i-a causat-o, că s-a culcat cu țigără aprinsă, din care a luat foc patul.

„Times” a trimis pe unul dintre colaboratorii distinși, ca să reprezentă ziarul la înmormântarea și care a petrecut coargul între membrii familiei Blowitz. Pomposul coscior de metal de altfel a căușrului aproape în moșimea de flori și înalte cărți a fost îndeosebi remarcă mare și florile ei esotice coroana coloșatorilor ziarului Times. Blowitz și-a scris în ordine sătăciu vieței memoriale, pe care le-a cumpărat dela el un mare ziar american — cu un preț destul de onorabil, întrucât pentru căușrare cuvîntul al memoirului a plătit un shilling. Memoirul a constat din o sută publicații și în căușrare publicație a fost mai mult de două mil cuvinte.

Înmormântarea lui Blowitz. După cum să serie dela Paris, înmormântarea lui Blowitz, corespondentul jurnalului „Times” din Londra, a fost în 21 Ianuarie. Pe ziua decedat, fiind cavalerul ordinului legiuin de onoare l-a înmormântat cu pompă militară. Onorurile militare le-a făcut o companie de onoare și când cosciorul a fost pus pe carul mortuar tobole învelite în negru au sunat marș funebru.

Vindecarea oficiei. Din Paris se telegraftă că doctorul austriac Marmorek, care lucrează în Institutul Pasteur din Paris, ar fi descoperit un ser în contra oficiei.

O altă telegramă din Roma anunță aceeași îsbândă a unui profesor dela Universitatea din Bolonia.

Un corespondent celebru. Times conacă un lung și interesant articol necrologic pentru dl de Blowitz, fost corespondent și său la Paris.

Originea celebrului corespondent nu este de loc sigură. El însuși și-a propus să fie cunoscut. Cu căteva zile înainte de moarte sa, nicea: „Am multe lucruri curioase de spus, lucruri pe care nimitemuile bănuiesc, asupra tinereței și a originei mele”.

Când, în 1871 îl s'a propus să fie corespondent al lui Times, avea între 38 și 45 de ani (nici odată nu s'a stiu anul exact al nașterei sale). Stia rău engleză, limbă pe care în tot-dăuna a vorbit-o cu un accent deplorabil și cu cea mai completă neglijență de pronunțare. În sfîrșit, nici odată în viață sa, nu citise un singur număr din Times.

Laurence Oliphant, care-l inițiează, desfășură înaintea lui, pe parchetul biroului, cele 20 de pagini ale imensului ziar, și îl dădu prima lectie de mariștică.

In 1872, Delane, marele și celebrul director al lui Times, veni la Paris și as-

culta, împreună cu Blowitz un discurs al lui Thiers la adunarea națională. Blowitz îl recorduse seara la gara de Nord. Ce păcat, z se Delane plecând, că nu putem să avem acest discurs al lui Thiers mâine dimineață în Times”.

Blowitz prinse ideia din abor. Prodigiousea sa memorie trebuia să-l servească să minuneze pe directorul său, și în acestă timp să demonstreze utilitatea proiectului său favorit: un fir special al lui Times. Immediat se duce într-un birou telegrafic și transmite, din memorie, aproape înreg discurul lui Thiers pe care-l auzise. Debârcând a doua zi la Londra și deschizând Times, Delane nu și-a putut crede ochilor: Discursul lui Thiers era în ziarul său!

Blowitz deveni corespondentul oficial al lui Times și și-a obținut firul special.

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

„Alb și negru”, proză, de Ioan Gorun. Prețul 3 cor. exemplarul.

Depozitul general la Tipografia „Voință Națională”. — Tot aici se mai află căteva exemplare din volumul „Câteva versuri”, de același autor. Prețul 2 cor.

Cările se expediază contra prețului în mandat postal.

ULTIME STIRI.

Cincizeci și trei femei mistuite în flacări.

London, 27 Ian. Din Londra firul telegrafic aducea vestea unei coloane nemorocii. Casa alienător „Colnay Hatch” s'a aprins și 53 de femei alienate au cazut pradă flacărilor.

Casa alienătorilor consistă din foarte multe pavilioane și azi dimineață pe la ora 6 1/2 îngrijitorii au observat că într-un pavilion neaflat în apropierea căzăreștei încălcă focul a început să bată și un vent răsărit să nu mai putea fi vorba de sticla.

Oribile scene s'a petrecut apoi; nebunii alergau încocozi și în colo, frangându-și mâinile și urlând înflorator pe coridoarele incinse în flacări și îngrijitorii au putut pe foarte puțini să-i scape. O parte a nefericitorilor s'a impotriva îngrijitorilor așa că aceștia au fost săliți să-i lase în marea de flacări.

Două ceasuri întregi a durat focul, până ce în sfîrșit pompierilor le-a succedat localisa.

Dintre femeile intercate lipsesc 53 cără sigur, au perit în focul groaznic. Agnosarea cadavrelor este imposibilă pentru că nefericitorii sunt prefecați în cîte o singură bucată de carne.

Înțempliera tragică a produs în Londra întragă regrete.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu. Editor Aurel Popovici-Barclann.

Insetiuni și reclame.

A V I S !

Am onoare să Vă aduce la cunoștință, că mi-am deschis

cancelaria advocațială

in Aradul-nou, strada principală.

Aradul-nou, Ianuarie 1903.

Cu stimă

Dr. Aurel Crișan,
891 2-8
advocat.

A V I S !

Comuna bisericicească B.-Comlos (Nagy-Komlos) are la „Timișiana”

40 acti de vîndut.

Reflectanții să se adreseze la subscrîsul B.-Comlos, la 9 Ianuarie 1903.

892 2-3 Bucur Draguescu,
pres. comit parochial.

"VICTORIA"

institut de credit și economii, societate pe acțiuni.

Sediul: Arad, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Intemeiată la 1887.

Capital de acțiuni: 600.000 cor. — Fond de rezervă 300.000 cor.

Depuneri 3.000.000 cor. — Circulația anuală 44.000.000 cor.

Primeste depuneri spre fructificare, după care solvește 5% de interese fără privire la terminul de abzicere. — Darea de venit după interese încă o solvește în institutul separat.

După starea casei depuneri până la 2000 cor. se restituiesc întâia la presentarea libelului fără abzicere. Depuneri se pot face și prin poștă și se efectuesc momentan după sosirea comandei.

Direcția institutului.

657 — 28

A apărut:

STROPI DE RÓUÁ

DE

ELENA DIN ARDEAL.

Prețul 1 cor. plus 5 fil. porto.

Se află de vînzare la Administrația ziarului "Tribuna Poporului".

Telefon: 440

Telefon: 440.

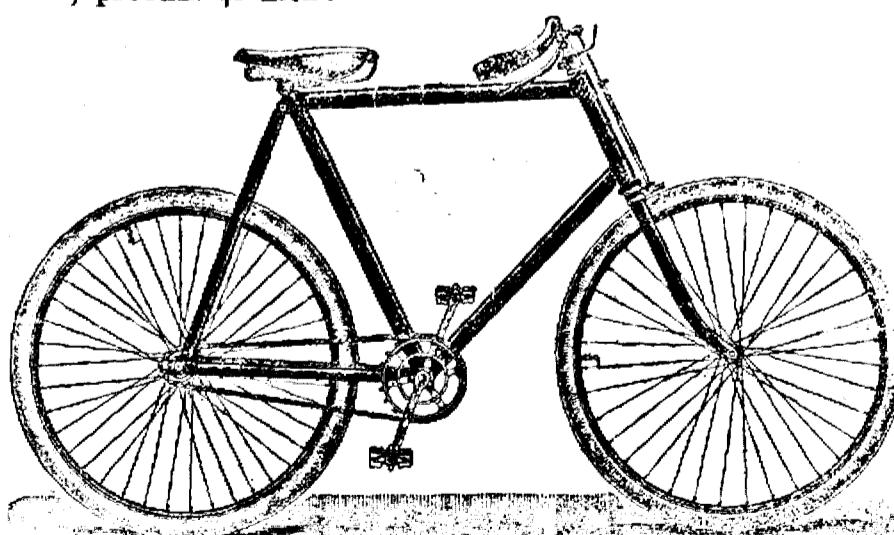
Koch Dániel

ARAD, strada Deák Ferencz nr. 42,
vis-à-vis de hotelul "Crucea-albă".

Mare deposit de biciclete de primul rang, de mașini de cusut și esclusiv deposit de cele mai vestite biciclete

"Puch".

Primesc în lucrare transformarea totală, emailarea în toate colorile, precum și nickelarea a orice biciclete.

Părți constituitoare de biciclete și mașini de cusut, precum și tot felul de fabricate pentru mașini permanente se găsesc în magazinul meu.

Biciclete și mașini de cusut se vând cu prețuri favorabile.

Aplicarea la locul lor a sonerelor electrice și a telefoanelor de casă se execută cu prețuri foarte avantajoase.

Mare magazin de mașini electrice.

Mare atelier pentru reparatură.

Comandele din provinție se indeplinesc cu toată punctualitatea.

733 — 37

Cel mai placut și cel mai bun preparat pentru vărsarea părului este
MELANOGENE

de coloare neagră și brunetă. — În timp de câteva minute prin acest excelent și nestrițios preparat se pot vărsa în coloare neagră sau brunetă: părul, barba și mustața. — Aceasta coloare e permanentă și nu se poate deosebi de coloarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla niciodată cu săpun niciodată cu apă caldă. E nestrițios și întrebuițarea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fileri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărui păr, în câteva minute, îl dă astăzi de placuta coloare blondă, în coloarea inului, cenușie sau de ori-ce coloare dorita, fără ca să atace părul. — Prețul: o sticlă 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Poftiți a fi cu atenție la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate cazuri pentru boala de pept și plămâni. Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelui, în contra tusei măgărești, ingreșorii, în contra tuturor boalelor de pept; în contra imbolnăvirilor de gât, laringe, plămâni, în contra respirației grele, a boalei de pept și a astmiei etc.

Prețul: 50 fileri.

698 — 64

SPIRIT CONTRA REUMEI

(spiritul "Mankós")
se vinde în preț de 1 coroană.

S-a dovedit că un preparat excelent în cazuri de boale de: reumatism, de cangreș, amotirea mușchilor, dureri de nervi, de crucea spinării, de junghiu, paralizii, amorteala de mușchi și vine, precum și pentru inviorarea pielei etc. La slăbire din pricina bătrâneței, precum și la oboselile turistilor, înainte și după ture mult lungi, ajută mult prin ungerea (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior). S-a probat în cazuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon 111.

în ARAD.

Telefon 111.

Cruce sau stea după electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, impedecarea circulației sângelui, anemie, amestecă, tăuturi de ureche, bătăie de inimă, sgârciuri de inimă, astma, susul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceala la mâni și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră, ischias, urolul în pat, influență, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângei și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicul se vindecă prin electricitate. Înăsuțirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant

în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deosebit vindecă cu succes boalele afișoare, care pe de altă parte e cel mai bun scut contra imbolnăvirilor.

Deosebită atenție e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, care prețuiesc cu mulțumire invenția mea și orice cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde orice încercare să constată zădărnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenția P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul "Volta", care sătăcă în Germania, că și în Austro-Ungaria a fost oficios opriț flind nefolosit, pe cănd aparatul meu electro-magnetic prin deosebită putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și respăndit.

Chiar și ieftinătatea extraordinară a crucii mele electro-magnetică o recomandă cu înțețire.

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morbiuri învecinate.

624 — 136

Prețul aparatului mic e Cor. 4, folosibil numai la copil și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vînzare și spedare pentru teare și străinătate e:

Müller Albert, Budapest, V., str. Vadász 42/E.

colțul str. Kálmán.